

Katariinan Meripuisto Hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma

2025

ALKUSANAT

Tämä Katariinan Meripuiston hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelma pohjautuu Hämeen ammattikorkeakoulun rakennetun ympäristön hortonomiopiskelijoiden osana Rakennetun ympäristön hallinta -opintokokonaisuutta tekemää selvitystä. Työn tavoitteena on ollut koota Meripuistoa koskeva tieto yksiin kansiin, jota Kotkan kaupunki voi hyödyntää toiminnan kehittämisessä.

Kotkan kaupungin puistotoimen organisaatorakenne on muuttunut lokakuussa 2024, sekä useat työntekijät ovat viime vuosina vaihtuneet. Kiitämme kaikkia Katariinan Meripuiston eteen työpanoksensa antaneita ja myös tulevaisuudessa työpanoksensa antavia, erityisesti eläköitynyttä Kotkan kaupungilla pitkän uran tehnyttä kaupunginpuutarhuri Heikki Laaksosta.

Öljysataman puistotie

Katariinan Meripuisto on huolella rakennettu kookas julkinen viheralue, joka edustaa koko maan mittakaavassa merkittävää teollisuuden toiminnasta yleiseen käyttöön palautunutta ja onnistuneesti palautettua kaupunkitilaa. Öljysataman tie kansansuosiota nauttivaksi kansainväliset mitat täyttäväksi puistoksi ei ole itsestäänselvyys. Tien tekemiseen ovat osallistuneet vuosien varrella useat tahot öljysataman pilaantuneen maan puhdistukseen osallistuneesta kaivinkoneen kuljettajasta, jonka yksinkertaiset ohjeet olivat ”kaksi metriä syvälle tai kallioon asti”, aina ympäristövalvonnan ja kaupunkisuunnittelun virkamiehistöön saakka.

Minkä lisäarvon Green Flag -prosessi tuo Katariinan Meripuistolle? Se liittyy puiston hallinnointiin ja kehittämiseen – etenkin siihen varattavien resurssien turvaamiseen – myös jatkossa. Kotkan kaupunki on saanut useita muita tunnustuksia hyvin *suunnitelluista ja rakennetuista* puistoistaan, mutta vuosittainen Green Flag Award -tunnustus osoittaa kaupunkilaisille, turisteille ja myös päättäjille, kuinka puistotoimi *hallinnoi, ylläpitää ja kehittää* puistojaan kaikille avoimina, monipuolisina virkistysalueina. Kotkan uuden kaupunkistrategian, 2025, yhtenä tärkeimmistä tavoitteista on pitää yllä Kotkan mainetta puistopääkaupunkina.

Katariinan merilinnonituksen tekijät ovat varmasti ajatelleet tekevänsä omalla työllään maailmasta paremman paikan elää. Öljysatamatoiminnoista työllä ja vaivalla puistoksi palautettua upeaa meriniemeä linnonituksen reunalta katsellessa ei voi välttyä kokonaan siltä ajatukselta, että niin yritämme mekin.

Kaupunginpuutarhuri Teija Marjamäki

Kuvat: Kotkan kaupunki, ellei toisin mainittu

SISÄLLYS

ALKUSANAT	1
ÖLIYSATAMAN PUISTOTIE	1
1. JOHDANTO JA TAUSTA	3
1.1. YLEISTÄ	3
1.2. ALUEEN HISTORIA.....	4
1.3. ALUEEN KEHITTYMINEN PUISTOKSI JA VISIOT	6
1.4. NYKYINEN KÄYTTÖ JA RAKENTEET	7
2. SAAPUMINEN PUISTOON	9
2.1. HELPPO JA TURVALLINEN SAAVUTETTAVUUS	9
2.2. ESTEETTÖMYYS, AVOIN KAIKILLE	9
2.3. KYLTIT JA OPASTUS	9
3. TERVEYS JA TURVALLISUUS	10
3.1. TERVEELLISET PALVELUT (RUOKA, LIIKUNTA, LEVÄHDYSPAIKAT)	10
3.2. VARTIOINTI	11
3.3. TARKASTUSKIERROKSET (VESIALUEET, LEIKKIVÄLINEET, PUUT, ILKIVALTA)	11
3.4. EPÄKOHDISTA JA ONNETTOMUUKSISTA ILMOITTAMINEN (KÄYTTÄJÄ, TYÖNTEKIJÄ).....	11
3.5. TYÖNTEKIJÖIDEN TURVALLISUUS, TYÖTAVAT	11
3.6. LEMMIKKIEN HUOMIOIMINEN	11
4. PUHTAUS JA KUNNOSSAPITO	12
4.1. JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS.....	12
4.2. VIHERALUEIDEN KUNNOSSAPITO	12
4.3. RAKENNUSTEN, RAKENTEIDEN JA INFRAN KUNNOSSAPITO	13
4.4. LAITTEIDEN JA VÄLINEIDEN KUNNOSSAPITO	13
4.5. HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA.....	13
5. YMPÄRISTÖ	14
5.1. YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI JA PERIAATTEET	14
5.2. KIERRÄTYS JA JÄTTEIDEN HALLINNOINTI.....	15

5.3. VIERASLAJIT	15
5.4. KOMPOSTOINTI	15
5.5. TORJUNTA-AINEET	16
5.6. KULKUNEUVOT	16
6. MONIMUOTOISUUS JA LUONTOARVOT	17
6.1. KASVILLISUUS, HYÖNTEISET, VESISTÖT	17
6.2. KOMPENSAATIOISTUTUKSET	17
6.3. HULEVEDET, SADEVEDEN HYÖDYNTÄMINEN	17
6.4. ISTUTUSALUEIDEN SUUNNITTELU, PERIAATTEET	17
6.5. ARVOKKAIDEN LUONTOKOhteiden säilyttäminen	19
7. KÄYTTÄJIEN OSALLISTAMINEN	20
7.1. TAPAHTUMAT JA TILAT	21
7.2. OPASTETUT LUONTOPOLUT	21
7.3. URHEILU- JA MUUT PAIKAT	21
8. MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ	23
8.1. MARKKINOINTITAVAT JA KANAVAT.....	23
8.2. MARKKINOINTISUUNNITELMA	23
9. HALLINNOINTI	24
9.1. HALLINNOINTI JA ORGANISAATIO	24
9.2. RAHOITUS.....	24
9.3. TAVOITTEET	24
LIITELUETTELO	25

1. JOHDANTO JA TAUSTA

1.1. Yleistä

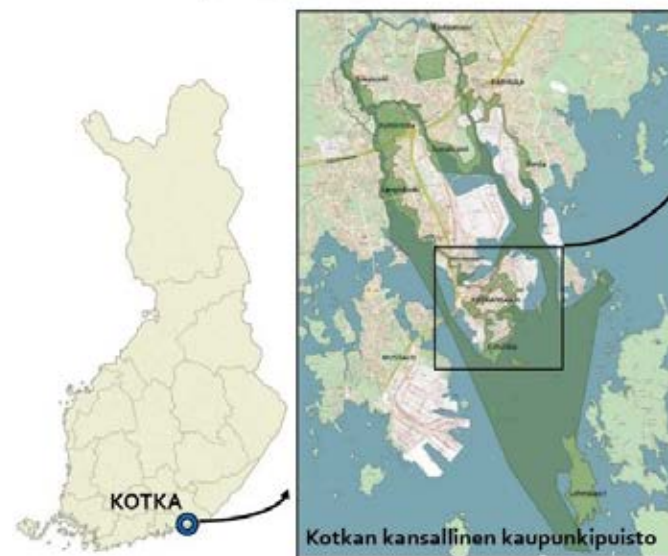
Kotkassa, itäisen Suomenlahden pohjoisrannikolla, Kotkansaaren eteläisimmässä kärjessä sijaitseva Katariinan Meripuisto on reilun 20 hehtaarin suuruinen monipuolinen puisto- ja virkistysalue.

Ympäri vuoden käytössä oleva ulkoilualue on osa Kotkan kansallista kaupunkipuistoa, ja se yhdistyy Mansikkalahden kautta Kotkan keskustan tuntumassa sijaitsevaan Sapokan Vesipuistoon, joista yhdessä muodostuu liki kolmen kilometrin mittainen yhtenäinen virkistysalue.

Kotkan kaupungin omistama Katariinan Meripuisto rakentui 2000-luvun alkupuolella vanhan öljysataman paikalle silloisen kaupunginpuutarhuri Heikki Laaksosen suunnittelutyön pohjalta. Alueelle oman erityispiirteensä tuovat myös Ruotsinsalmen linnoituskaupungin muurit 1700-luvulta - Fort Katariina, jota on kunnostettu Museoviraston kanssa yhteistyössä.

Avara ja monipuolinen, laajoja kallio- sekä hiekka-alueita sisältävä puisto on noussut sekä paikallisten että turistien suosioon ympärivuotisena virkistysalueena. Taidokkaasti tehtyjen viherrakenteiden lisäksi alue tarjoaa suojeltuja luontaisia elinympäristöjä harvinaisille kasvi- ja eläinlajeille.

Katariinan Meripuisto onkin kerännyt useita tunnustuksia. Vuonna 2012 Puutarhaliitto ry ja Rakennusteollisuus RTT ry palkitsivat Meripuiston vuoden ympäristörakenteena ja samana vuonna myös Euroopan viherrakentajayhdistys (ELCA European Landscape Contractors Association) myönsi Katariinan Meripuistolle Trend Award -palkinnon.

*Sijaintikartta.
Aineistot MML ja
Kotkan kaupunki*

1.2. Alueen historia

Kotkansaaren eteläisin kärki on jo vuonna 1917 vahvistetussa kaavassa merkitty puistoalueeksi. Luonnonkaunis merellinen kallioniemi polkuineen oli silloin suosittu virkistysalue. 1930-luvulla alueen valtasi öljysatama kaupunkilaisten ja silloisen kaupunginarkkitehdin voimakkaasta vastustuksesta huolimatta. Luonnonsyväsatama teollisuuden ja hyvien kulkuyhteyksien lähellä kiinnosti öljy-yhtiöitä, ja Katariinanniemen kautta hoituikin koko Itä- ja Kaakkois-Suomen öljyhuolto aina Porvoon Sköldvikin sataman valmistumiseen saakka 1960-luvulla. Sköldvikin avaamisen jälkeen Katariina toimi vielä jonkin aikaa nestesatamana.

Satama- ja varastotoiminnot Katariinanniemellä päättyivät 2000-luvun alussa. Kaupungin kanssa tehdyt alueen vuokra- ja käyttösopimukset oli tehty määräajaksi vuoteen 2000 asti. Lisäksi aika oli jo ajanut ohi vanhentuneesta satamasta. Asutuksen läheisyyden vuoksi sataman toiminnan jatkamista ei katsottu edes liiketaloudellisesti järkevänä.

Muutostyöt aloitettiin hyvässä yhteistyössä öljy-yhtiöiden kanssa. Viimeinenkin säiliö oli purettu vuonna 2003.

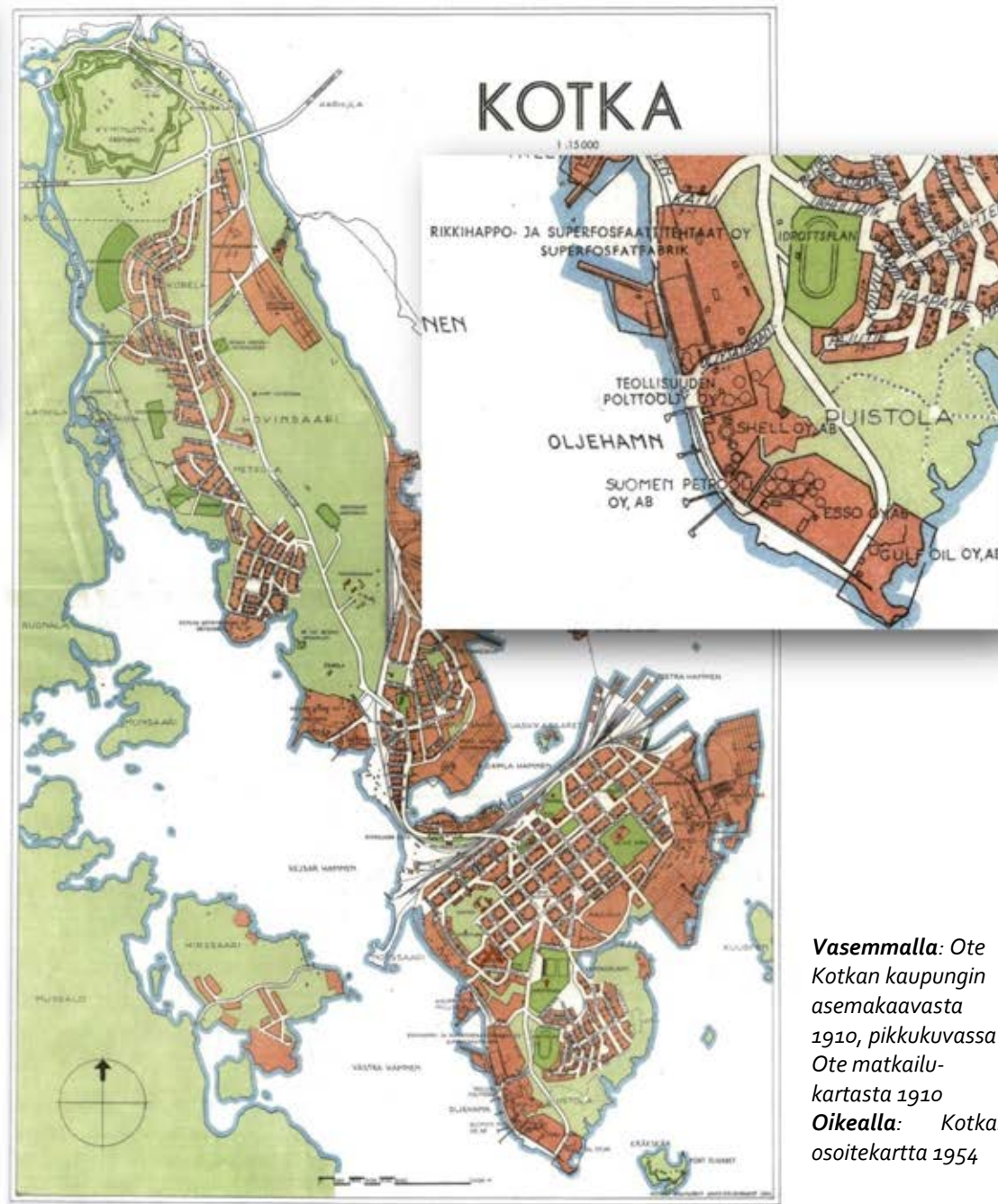
Vuonna 2002 alkoi mittavat maaperän puhdistustyöt. Alueen koko löysä maa ajettiin junan kokoisen 750-asteisen uunin läpi, mikä vaati säiliöautollisen polttoainetta vuorokaudessa kokonaisen vuoden ajan. Öljy-yhtiöt olivat hyvin mukana myös urakan 10 miljoonan euron kustannuksissa.

Viherrakennustyöt päästiin aloittamaan vuonna 2004. Kiertotalous otettiin rakennustöissä huomioon monella tavalla, mm. savipitoista maata saatiin läheltä kauppakeskuksen laajennustyömaalta. Suuren kokonsa vuoksi rakennustyöt ajoitettiin usealle vuodelle ja puisto kehittyi edelleen. Muistoina öljysataman ajoilta Katariinanniemeen jäivät laiturit ja muutamia betonisia säiliön pohjarakenteita.

Katariinan Meripuistosta löytyy muistoja myös kauempaa historiasta. Alueen korkeimmalla kohdalla sijaitsee Ruotsinsalmen linnoituskaupungin Kotkansaaren päälinnoitus Fort Katariina. Linnoituksen rakentaminen alkoi Katariina Suuren käskyllä vuonna 1790 Ruotsinsalmen meritaistelussa koetun murskatappion jälkeen. Uuden linnoituksen tehtävänä oli Venäjän rajan ja erityisesti Pietarin suojaaminen. Fort Katariinaa ja etelärannalla sijaitsevaa Patteri Katariinaa on kunnostettu Museoviraston toimesta.

Kuva: Kymmenedalens museum / A.G. Salonen

Vasemmalla: Ote Kotkan kaupungin asemakaavasta 1910, pikkukuvassa Ote matkailukartasta 1910
Oikealla: Kotkan osoitekartta 1954

1.3. Alueen kehittyminen puistoksi ja visiot

Kaupunginpuutarhuri Heikki Laaksonen teki myöhemmin Katariinan Meripuistoksi nimetyn alueen ensimmäiset luonnokset, kun suuri osa öljysäiliöistä vielä oli paikalla. Suunnitelman vahvin elementti oli puiston kolmella sivulla oleva meri ja edessä oleva horisontti sekä kaukaisuudessa siintävä Suursaari. Tätä näkymää ei tulisi peittää liialla kasvillisuudella. Avointa maisemaa puolsi myös Fort Katariina, jonka tykkien edessä ei 1700-luvun lopussa saanut olla esteitä.

Suunnittelun toisena lähtökohtana olivat avoimet kalliot, joita oli öljysäiliöitä rakennettaessa peitetty portaittain. Kallioita kaivettiin esiin ja vastaavasti täytettiin ja muotoiltiin tasaista alakenttää luonnollisemmaksi. Lähtötilanteen maisemallista yksitoikkoisuutta kuvanee se, että meren rannalla oli kulkenut junarata. Tuhannet kuutiot maamassoja siis käytännössä vain vaihtoivat paikkaa puiston sisällä. Kalliolampi ja puronvarsi ovat Meripuiston ainoat tiukan puutarhamaisesti rakennetut osat, muuten on pysytty hyvin luonnonmukaisessa ympäristörakentamisessa.

Katariinan Meripuiston noin 20 hehtaarin pinta-ala mahdollisti monenlaista toimintaa. Niinpä puistosta alettiin kehittää eräänlaista kansanpuistoa, jossa aivan jokaiselle löytyisi jotakin mielenkiintoista, helppokulkuisia kivettyjä käytäviä huonojalkaisille tai pyörätuolissa työnnettäville, kun toisessa ääripäässä on haastava skeittiparkki tosimenoon. Samaan puistoon sopii äänekäs rock-konsertti ja hiljainen hetki, kun läheisen tuhkauurna sirotellaan mereen.

1.4. Nykyinen käyttö ja rakenteet

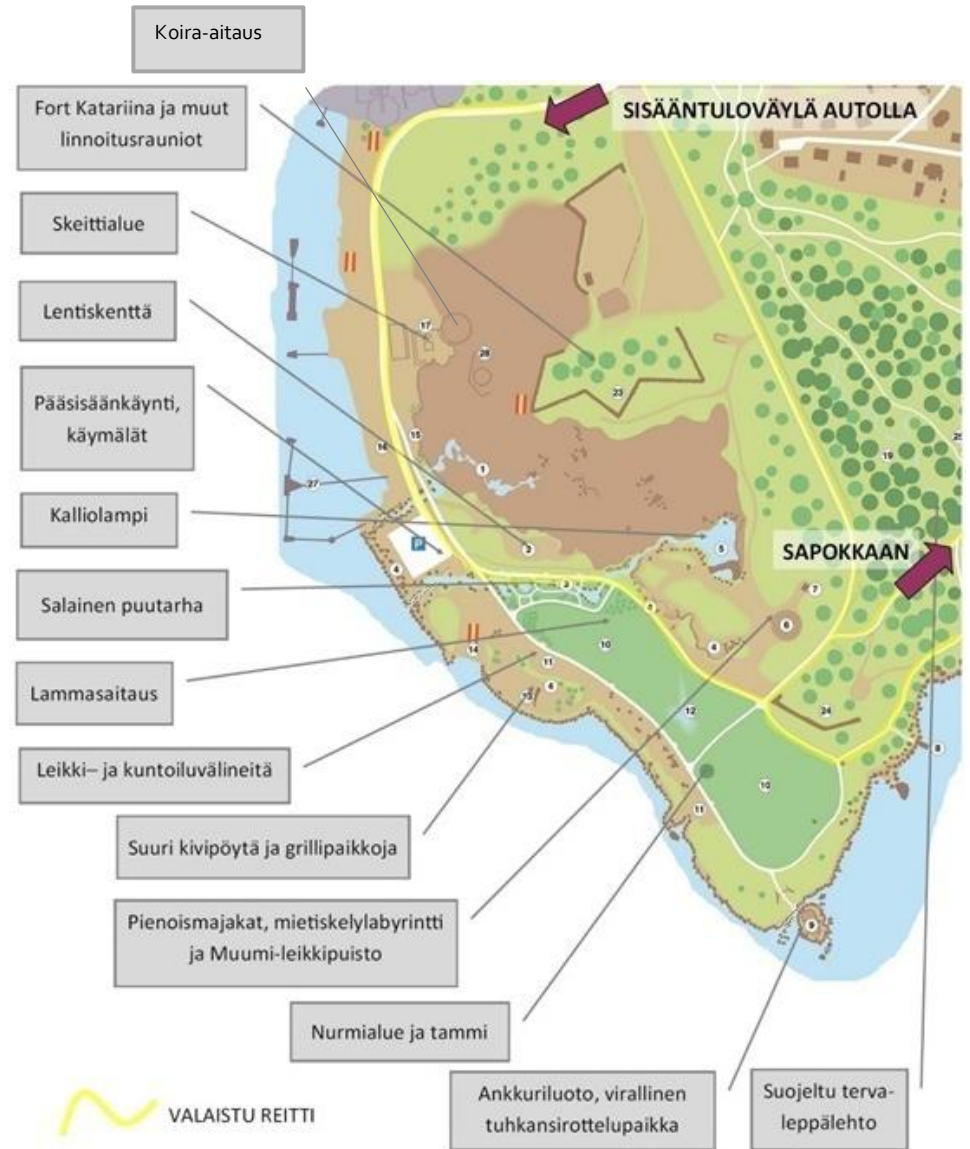
Nykyään Katariinan Meripuisto on ennen kaikkea virkistys- ja ulkoilualue paitsi kotkalaisille, niin myös vierailijoille kauempaa. Puistoa on kehitetty avaamisestaan vuodesta 2006 lähtien monipuolisesti eri käyttäjäryhmien tarpeita ajatellen. Alkuperäisiä visioita mukaillen puistosta löytyy elementtejä niin rauhaa kaipaaville kuin villimmästä menosta pitäville. Osa rakenteista on kuvattu viereiseen karttaan.

Puiston eteläkärjessä sijaitsevalle ankkuriluodolle - viralliselle tuhkansiirottelupaikalle - pääsee päällystettyä reittiä pitkin pyörätuolilla ja tarvittaessa tilapäisesti myös autolla. Skeittialueelle on rakennettu upea ja suosittu parkki. Alueelta löytyy myös pump track -rata ja pooli. Skeitin viereen on rakennettu pienimuotoinen parkour -alue yhteistyössä paikallisten harrastajien kanssa. Puistosta löytyy myös runsaasti erilaisia leikki- ja kuntoiluvälineitä. Leikkivälinesoitimien ääni rannalla kantautuu kauas merelle asti.

Puutarhamaisten osa-alueiden lisäksi maisemaa hallitsevat historialliset linnoitukset sekä lähes luonnontilainen kallioalue. Kiveä onkin käytetty sekä viherrakenteissa että kalusteissa näyttävästi. Noin 50 hengen massiivinen graniittipöytä ”purje” on ahkerassa käytössä kesäisin ja kestitsee vaikka bussilastillisen vierailijoita kerralla.

Puiston pääsisäänkäynnin luona oleva pysäköintialue on asfaltoitu. Sen reunalta löytyy wc-tilat, jotka ovat avoinna kesäaikaan päivisin. Talvisin puiston läpi kulkee yksi aurattu ja valaistu reitti, joka on kuntoilijoiden aktiivisessa käytössä.

Puistossa on kävijälaskuri pääsisäänkäynnin luona, joka tosin ei kerro tarkkoja kävijämääriä, sillä puistoon pääsee myös muita reittejä, ja laskuri ei erottele sisään- ja ulospäin menijöitä erikseen. Kävijämääriä voidaan kuitenkin verrata viikoittain. Vuonna 2023 kävijälaskuri näytti 167 000 kävijää ja vuonna 2024 161 000.

.....

2. SAAPUMINEN PUISTOON

2.1. Helppo ja turvallinen saavutettavuus

Katariinan Meripuistoon on helppo saapua niin omalla autolla, pyörällä kuin jalan. Julkinen liikenne ei yllä aivan Katariinan Meripuistoon asti; lähin bussipysäkki sijaitsee noin 1 km päässä pääportista Kotkan uimalan vieressä. Suunnitelmissa on avata vanhat laiturit vierasveneille, jolloin Katariinan Meripuistoon pääsisi myös mereltä päin, mutta ranta on usein hyvin tuulinen.

Puistoon kulkee yksi autotie, jonka päässä sijaitsee Katariinan Meripuiston pääsisäänkäynti parkkipaikkoihin. Öljysatamantie mutkittelee vanhojen teollisuus- ja satama-alueiden vieritse. Tienvarsipuustoa harvennettiin talvella 2020-21. Ensimmäinen portti puiston aivan pohjoisosassa jää monelta vierailijalta huomaamatta. Maisemanvaihdos mutkan takana tarjoaa todellakin yllätyksen!

Vasemmalla: Portti puistoon saapuessa alueen pohjoisosassa.

Oikealla: Parkkialue ja pääportti siintävät takana.

Puistoon pääsee myös idän suunnasta rantaa ja kevyen liikenteen väylää pitkin, joka yhdistää Katariinan Meripuiston Sapokan Vesipuistoon. Puistokäytävä on valaistu (kartta sivulla 7), joten ympyrälenkki puiston halki onnistuu myös pimeässä. Talvisin tämä väylä aurataan. Laajaa puistoaluetta ympäröivät metsäisemmät maisemat, joiden takana on Katariinan asuinalue. Asuinalueelta pääsee helposti puistoon ja esimerkiksi pienten lasten leikkipaikalle puiston yläosassa, joka myös on valaistu.

2.2. Esteettömyys, avoin kaikille

Puisto on avoin kaikille ja saavutettavissa myös lastenrattailla ja pyörätuolilla. Opastaulut ovat suomeksi, englanniksi ja venäjäksi. Monena kesänä alueella on ollut lampaita ja myös koirat ovat tervetulleita puistoon. Vuonna 2022 kesälampaiden aitaus siirrettiin pois.

2.3. Kyltit ja opastus

Katariinan Meripuistoon on opastus keskustasta. Opastepylväitä on eri puolilla keskustaa sekä Kotkan muista erikoispuistoista. Puiston sisällä liikkumista helpottaa viittaopasteet (mm. wc, purjepöytä, labyrintti). Puiston opastussuunnitelma tehtiin talvella 2021–22 uusiksi ja se toteutettiin keväällä 2022. Pääportilla on Kotkan kansallisen kaupunkipuiston sekä Meripuiston infotaulut. Lisäksi eri puolilla puistoa on kohteita, joissa on omat infotaulunsa. Puiston kautta kulkee suosittu ulkoilureitti Katariinan polku. Se on myös merkitty opastein. Opastekyltit pestään ja puhdistetaan tarpeen mukaan.

3. TERVEYS JA TURVALLISUUS

Meren läheisyys on tärkeä osa puiston luonnetta ja luonnollisesti vesielementti tuodaan lähelle puiston käyttäjää. Turvallisuus puistossa on huomioitu jo suunnitteluvaiheessa. Meripuiston viheralueesta, välineistä ja turvallisuudesta vastaa Kotkan kaupungin puistotoimi.

3.1. Terveelliset palvelut (ruoka, liikunta, levähdyspaikat)

Katariinan Meripuistoa suunniteltaessa on myös huomioitu kaiken ikäisten fyysinen ja henkinen terveys ja hyvinvointi. Puisto- ja virkistysalueella on monenlaista leikki- ja liikuntavälinettä lapsille, nuorille, aikuisille ja senioreille. Välineet ovat aktiivisessa käytössä. Alueella voi harrastaa kovatempoista liikuntaa tai hiljentyä nauttimaan maisemista.

Kävijöille löytyy puistosta useita penkkejä, levähdys- ja auringonottoaikoja. Puistoon on myös rakennettu 8 grillipaikkaa ja lisäksi

löytyy piknik-pöytiä, joiden ääreen mahtuu 8-10 henkeä. Yksi puiston ainutlaatuisimmista tunnusmerkeistä on iso graniittipöytä, jonka ääreen mahtuu noin 50 retkeilijää. Grillien käyttäjät tuovat itse mukanaan grillihiilet/puut ja huolehtivat roskat itse roskiksiin. Puistonhoitajat siistivät grillauspaikkojen kivipöydät ja puhdistavat grillien tuhkapesiä tarvittaessa.

Alueella talvikunnossapito on rajattu pääväylälle. Talvella pääväylä hiekoitetaan ja se on valaistu tuomaan turvallisuuden tunnetta. Käyttäjien turvallisuuden takaamiseksi mm. kasvillisuuden korkeus pidetään maltillisena, pimeitä kohtia vältetään ja pensaista muodostuneita näkemäesteitä poistetaan.

Puiston sisääntulon portin Bajamajojen paikalle saatiin kaudelle 2021 laadukas vesikäyttöinen WC-kontti. Alueella on kesäisin kioskki ja sinne suunnitellaan ympärivuoden toimivaa kahvila-ravintolaa.

3.2. Vartiointi

Puiston laajuuden vuoksi valvonta on varsin haastavaa. Alueella ei ole valvontakameroita. Poliisipartio käy puiston alueella normaalin partioinnin lomassa. Puistossa ei ole ilmennyt häiriöitä.

3.3. Tarkastuskierrokset (vesialueet, leikkivälineet, puut, ilkivalta)

Kotkan kaupungin puistotoimi on vastuussa puiston tarkastuskierroksista. Meripuiston skeittipaikalle ja Kotkan kaupungin leikkipaikoille on tehty erillinen turvallisuussuunnitelma. Huhtikuusta lokakuuhun puistossa on päivittäin paikalla työntekijät, jotka vastaavat puistoalueen kunnossapidosta. Mahdolliset rikkinäiset välineet ja muut havaitut puutteet huomioidaan kierrosten yhteydessä. Kävijämäärät määrittelevät kierrosten tiheyden, kävijämäärien ollessaan huipussaan keskikesällä kierroksia tehdään päivittäin. Talviaikaan kierroksia tehdään harvemmin. Leikkivälineiden turvatarkastus tehdään vuosittain. Katariinan polku ja kohteet sen varrella tarkastetaan vähintään kaksi kertaa vuodessa.

3.4. Epäkohdista ja onnettomuuksista ilmoittaminen (käyttäjä, työntekijä)

Kuntalaiset ja puiston kävijät voivat ilmoittaa Kotkan kaupungin oman sähköisen palautepalvelun kautta epäkohdista ja onnettomuuksista. Useimmiten kaupunkilaiset kuitenkin soittavat suoraan puistotoimeen ja ilmoittavat epäkohdista. Epäkohdat korjataan mahdollisimman nopeasti. Merkittävimmät ilkivaltatapaukset puisto- ja leikkipaikoissa kirjataan ylös puistotoimen toimesta.

3.5. Työntekijöiden turvallisuus, työtavat

Työntekijöiden turvallisuus huomioidaan työehtosopimusten määräysten mukaisesti. Työnantaja huolehtii työntekijöilleen vuodenaikaan sopivat ja asialliset työvaatteet ja suojavälineet. Työntekijöille tarjotaan tarvittavat koulutukset työvälineiden käyttöön (siimaleikkurit, moottorisaha tms.).

Työntekijöiden työturvallisuudesta pidetään huolta ja työtehtävän mukaan työntekijät osallistuvat erilaisille työturvallisuuskursseille. Kaikilla työntekijöillä pitää olla Tieturva 1-pätevyys, koska työskentely tapahtuu liikennealueilla. Lisäksi työntekijät osallistuvat työturvallisuus-, tulityökortti- ja kasvinsuojelututkintokoulutuksiin. Kotkan kaupunki järjestää vuosittain ensiapukoulutuksia. Osallistuminen näihin on vapaaehtoista. Puistotoimen pyrkimyksenä on, että vähintään 10 %:lla työntekijöistä on ensiapukoulutus. Työntekijöiden tapaturmia sattuu harvoin, mutta sellaisen sattuessa se kirjataan kaupungin Wpro -työturvallisuus ja riskinarviointi -ohjelmaan.

3.6. Lemmikkien huomioiminen

Puistossa ulkoilutetaan koiria ahkerasti. Puistossa koirien tulee olla kytkettynä ja koiranomistajan tulee siivota koiransa jätökset. Kesäisin puistossa pidetään koiranäyttelyitä ja eläimille löytyy myös alueen eteläosasta oma uimaranta. Puistoon on asennettu koirankakkapussiautomaatti, josta kävijät saavat ottaa ilmaiseksi pusseja. Koirankakkapussit lajitellaan sekajätteeseen, joten ne voi laittaa alueelta löytyviin tavallisiin roskikiini.

.....

4. PUHTAUS JA KUNNOSSAPITO

Kunnossapidon tehtäviin kuuluu kasvillisuuden, pinnoitteiden, rakenteiden ja laitteiden kunnostustyöt ja uusiminen. Kotkan kaupunki vastaa kokonaisvaltaisesti Katariinan Meripuiston puhtaanapidosta, rakenteista, infrasta ja viheralueista. Meripuistossa tulee säännöllisesti tehdä hoitotoimenpiteitä, jotta puisto pysyy viihtyisänä ja turvallisena. Ilman hoitotoimenpiteitä puisto vesakoituisi ja ränsistyisi, ja pensaat ja ruohokasvillisuus valtaisi laajat alueet puistossa.

Puistossa järjestetään erilaisia tapahtumia, esim. rock-konsertteja ja koiranäyttelyitä. Tällaiset massatapahtumat rasittavat puiston viheralueita ja asettavat kunnossapidolle omat vaatimuksensa. Myös tuhkansirottelupaikka ankkuriluodolla tulee huomioida erityisesti. Puiston hoito, kehittäminen, muutos- ja korjausrakentaminen tapahtuu kunnioittaen alueen maisemallisia ja historiallisia arvoja.

Hoitosuunnitelmassa painotetaan muutamia asioita: silokalliot pidetään puhtaina, rannat pidetään avoimina, esteetön näkymä merelle säilytetään ja alueella esiintyvät uhanlaiset/harvinaiset eläin- ja kasvilajit huomioidaan.

Suomessa viheralueita hoidetaan yleisesti hoitoluokkien mukaan. Katariinan meripuisto on kuitenkin niin laaja ja moninainen alue, että puistoa varten on tehty yksityiskohtaiset hoitosuunnitelmat eri alueiden vaatimusten mukaan. Puisto on jaettu 19:ta osa-alueeseen (Kartta sivulla 14). Alueella on kosteikko, lampi ja puro, kallioita, kaislikkoa, kiveyksiä, historiallisia alueita ja rauhoitettu alue, kaikki nämä vaativat erilaisia kunnossapitomenetelmiä.

Historiallisilla alueilla Museovirasto on tärkeä yhteistyökumppani. Museovirasto ei enää restauroi historiallisia kohteita, mutta Museovirasto on edelleen vastuussa kohteiden antikvaarisesta valvonnasta.

4.1. Jätehuolto ja kierrätys

Kotkan kaupunki vastaa jätehuollosta. Puistoon on asennettu 12 kpl Molok Classic -syväsäiliöitä (300 l ja 800 l) sekä useita Tokset Hyde Park Steel XL roska-astioita (120 l). Puiston roskikset tyhjennetään tarpeen mukaan. Päivittäisten roskakierrosten yhteydessä kerätään myös mahdolliset irtorokat pois. Kaupungin puistoista jättesäkit vietään isompiin Molok Classic -syväsäiliöihin (3000 l / 5000 l), jotka tyhjennetään 1–2 viikon välein.

Tapahtumien aikana järjestäjät vastaavat itse puiston siisteydestä ja loppusiivouksesta tapahtumaluvassa sovitun mukaisesti. Puistossa ei ole jätteiden lajittelua, vaan roskat kuljetetaan sekajätteenä jätelaitokselle.

4.2. Viheralueiden kunnossapito

Kotkan kaupunki turvaa muinaisjäännösten säilyttämisen ja myös linnoituskohteiden nähtävyysskäytön maisemanhoitosuunnitelmalla. Erityisesti puuvartisten kasvien juuret voivat vaurioittaa linnoitusrakenteita. Tämän takia puiden ei anneta kasvaa muinaisjäännösten rakenteissa, niiden päällä tai vieressä. Maisemahoidolla ylläpidetään myös polkuja, viitoituksia ja opasteita sekä huomioidaan linnoituslaitteiden nähtävyysskäyttö. Tämän toteutumiseksi kasvillisuus pidetään matalana viittojen ja opasteiden edustalla sekä linnoituslaitteiden ympärillä.

Katariinan polun varrella kasvavat iäkkäät ja huonokuntoiset puut tarkastetaan vähintään kerran vuodessa ja vaaralliset puut kaadetaan. Muualla puistossa puistotyöntekijät tarkastavat silmämääräisesti puut muiden hoitotöiden ohella ja tekevät huonokuntoisista puista ilmoituksen

työnjohdolle. Koristepuut alueella leikataan kauniin mallisiksi ja puiden ympärille on laitettu kuorikatetta noin Ø 60 cm alueelta. Kate korvataan myöhemmin esimerkiksi kurjenpolvilla. Puiden rungot suojataan ja vinoon kasvavat puut oikaistaan.

Maisemanhoidossa pyritään käyttämään alueelta otettua maata ja niittojätteitä. Esimerkiksi Fort Katariinan eroosioaurioita korjataan lisäämällä paikanpäältä otettua maata maavallien päälle. Paljaat maa-alueet peitetään ketonittojätteellä, jotta vesakko ei pääse kasvamaan.

Vesialueet puhdistetaan säännöllisesti, joko käsin tai koneellisesti. Vesialueiden puhdistamiseen levästä on koeluonteisesti käytetty itsetehtyjä olkipaaleja parina vuonna. Levääntymisen syy löytyy ravinteikkaasta merivedestä, jota aurinko matalissa kalliopainanteissa lämmittää.

4.3. Rakennusten, rakenteiden ja infran kunnossapito

Puistossa rakenteiden vaurioita pyritään ensisijaisesti korjaamaan ilman purkua, mutta esim. pullistumat ja ulostyöntyneet kivet muureissa vaativat kivien purkua ja uudelleenlatomista. Kivet pyritään kiinnittämään ilman laastia. Jos korjaustöissä vaaditaan kaivuutöitä ne vaativat arkeologisen valvonnan.

Palveluiden lisääntyminen asettaa Kotkan kaupungille uusia haasteita rakennusten ylläpidossa. Näistä tulee tehdä selvät suunnitelmat kaupungin ja palveluiden tarjoavien yritysten välille.

Kotkan kaupunki vastaa infran kunnossapidosta. Puistotoimen ja katutoimiston yhteistyöllä varmistetaan puiston siisteys ja turvallisuus infran osalta.

4.4. Laitteiden ja välineiden kunnossapito

Laitteet ja välineet Meripuistossa tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Leikkipaikoille on tehty erillinen suunnitelma.

Viitoitusten ja opasteiden näkyvyydestä huolehditaan säännöllisesti. Viitoitukset ja opasteet pidetään puhtaina töhryistä. Opastauluissa on ilkivaltakalvo ja uusia hankitaan tarvittaessa. Ilkivaltaa ehkäistään esimerkiksi yhteistyössä Nuorisotoimen kanssa. Nuorisotoimi vastaa vanhoista öljysäiliöistä, joihin nuoriso voi tehdä graffiteja luvallisesti.

Linnoituslaitteiden lähettäviltä häiritsevä kasvusto poistetaan mahdollisuuksien mukaan juurineen, vahingoittamatta kuitenkaan linnoituslaitteiden rakenteita. Rakenteista poistetaan kasvillisuus perusteellisesti kivikorjaustöiden yhteydessä.

4.5. Hoito- ja käyttösuunnitelma

Puistotoimen laatima hoito- ja käyttösuunnitelma antaa konkreettisia ja yksityiskohtaisia ohjeita osa-alueiden hoitoon kunkin alueen erityisarvot huomioiden. Suunnitelmaa päivitetään jatkuvasti. Lisäksi alueesta on tehty BREEAM-kriteerien mukainen hoito- ja käyttösuunnitelma.

Puistoaluetta kehitetään koko ajan. Kesällä 2019 skeittialue täydentyi poolilla. Puiston käyttäjät ovat toivoneet puistoon kahvila-ravintolapalvelua ja parempia vessoja. Ravintolaa suunnitellaan mutta vessaratkaisu on jo edennyt toteutukseen saakka. Samoin pitkään suunniteltu asfaltointi on toteutunut. Öljytankkerilaituri herättää edelleen yleistä mielenkiintoa onki- ja auringonotto paikaksi, mutta neuvottelut Kotka-Haminan Sataman kanssa ovat kesken.

5. YMPÄRISTÖ

Kotkan kaupungilla on oma kestävän kehityksen toimintaohjelma. Ohjelmaa tarkastetaan säännöllisesti. Tavoitteena on saada niin kuntalaiset kuin kaupungin työntekijät huomioimaan kestävä kehitys toiminnassaan. Tarkoituksena on, että kestävän kehityksen periaatteet omaksutaan ja sisällytetään kaikkiin kunnan toimenpiteisiin ja päätöksiin.

5.1. Ympäristövaikutusten arviointi ja periaatteet

Puiston rakentamisessa on käytetty paljon kierrätysmateriaaleja: esimerkiksi lähialueiden graniitin louhimisessa syntyvää ns. sivukiveä sekä rakennustyömaiden purkukiveä hyödynnetään monenlaisiin kiveyksiin paitsi kaikkialla Kotkassa, myös Katariinan Meripuistossa, jossa ehkä näyttävimminkin skeittiparkin amfiteatterimaisen katsomon rakenteissa. Lasten leikkipaikalla on käytettynä saatu vanha puinen soutuvene (”muumivene”) ja tuhkansirottelupaikan maanmerkinä toimii 1800-luvulta peräisin oleva purjelaivan ankkuri.

Materiaalien kuljetuksesta syntyvää ympäristökuormaa on vähennetty rutkasti käyttämällä jo paikalla olemassa olevia materiaaleja. Esimerkiksi kaupungin omaa kompostimultaa hyödynnetään puiston istutuksissa, alueella syntyvää niittojätettä mm. katteena ja alueelta jo löytyvää maa-ainesta pyritään käyttämään maisemanhoidollisissa muokkaustöissä aina kun mahdollista.

Isoilta osin luonnontilaiseksi jätetyistä kasvillisuusalueista koostuva puisto toimii merkittävänä ekologisena yhteytenä lähiseudun kansallispuistojen ja luonnonsuojelualueiden välillä

Skeittiparkin katsomossa on käytetty ansiokkaasti sivukiveä. (Kuva: Paavo Härmä / Kivilehti)

Alueella on havaittu monenlaisia nisäkkäitä ja lintuja, kuten rusakoita, kettuja ja pöllöjä. Katariinan Meripuiston tiedetään myös tarjoavan otolliset elinolosuhteet useille harvinaisille perhoslajeille; puistossa on tavattu ja kartoitettu uhanalaiseksi luokiteltuja lajeja, jotka ovat osittain tai täysin riippuvaisia tietyistä alueella esiintyvistä ravintokasveista. Hyönteistutkijoiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä tehdyn ohjeistuksen pohjalta puiston eri osille pyritäänkin tekemään vaaditut hoitotoimenpiteet uhanalaisten lajien elinkiertojen mukaan ja näin niitä mahdollisimman vähän häiriten.

Puistossa ei käytetä merkittävästi energiaa kuluttavia ratkaisuja. Kaikki reittien ja leikkipaikkojen valaisimet ovat energiatehokkaita led-valaisimia.

5.2. Kierrätys ja jätteiden hallinnointi

Kotkan kaupunki vastaa Katariinan Meripuiston jätehuollosta. Puiston roska-astiat tyhjennetään tarpeen mukaan suurempiin syväsäiliöihin, jotka jäteauto tyhjentää 1–2 viikon välein. Erillistä jätteiden lajittelua ei ole, vaan roskat kuljetetaan sekajätteenä Kotka Energian jätteenkäsittelylaitokselle. Tapahtumien aikana tapahtumajärjestäjät vastaavat puiston siisteydestä sekä loppusiivouksesta tapahtumaluvassa sovitun mukaisesti.

5.3. Vieraslajit

Kotkan keskustan osayleiskaavan luontoselvityksen (2017) mukaan kaava-alueelta löytyi viittä Kansallisen vieraslajistrategian (MMM 2012) maaympäristöjen vieraskasvia, joista neljää (isotuomipihlaja, japanintatar, jättipalsami, terttuselja) havaittiin myös Katariinan alueelta. Selvityksen mukaan tärkein ja kiireellisin torjuttava näistä on jättipalsami, joka on edellä mainituista kaikkein nopealiikkeisin levittäytyjä. Isotuomipihlajan selvitys mainitsee käytännössä mahdottomaksi hävittää, sillä se on ehtinyt monin paikoin mm. lintujen mukana levitä myös ympäröiviin metsiin. Terttuseljaa selvityksessä ei katsota tarpeelliseksi lähteä torjumaan välittömästi, sillä sitä, vanhana kulttuuriseuralaisena tavataan muutenkin jo lähes kaikkialla Kotkassa, eikä se leviä hallitsemattomasti.

Satamaan liikennöivien rahtilaivojen painolastivesitankeissa kulkeutuneita meressä eläviä vieraslajeja on tavattu Kotkan rannoilta vähäisissä määrin, mutta näistä ei ole vielä tehty merkittäviä selvityksiä.

Toistaiseksi varsinaisen Katariinan meripuiston alueelta ei ole tavattu edellä mainittuja tai muitakaan haitallisia vieraslajeja, joten toimenpiteisiin näihin liittyen ei ole myöskään tarvinnut ryhtyä. Tilannetta kuitenkin

seurataan; Kotkan ympäristötoimi on vuodesta 2012 asti kerännyt kaupunkilaisilta havaintoja vieraslajeista, jotta niiden levinneisyyttä ja näin mahdollisen ongelman laajuutta saataisiin kartoitettua mahdollisimman tarkasti.

Kesäisin Katariinan Meripuiston nurmialueilla tavataan kohtalaisen runsaslukuisina tulokaslajiksi luettavaa (ei tarkoita samaa kuin vieraslaji) valkoposkihanhea, jonka laiduntamisen sekä jätösten on koettu jossain määrin rajoittavan ja haittaavan puiston käyttöä. Pesivien poikasten häirintä on kuitenkin aina kiellettyä. Hanhien osalta yleistä kehitystä ja keskustelua seurataan.

Valkoposkihanhia Katariinan meripuistossa. Kuva: Raimo Eerola/ Kymen Sanomat

5.4. Kompostointi

Puistossa syntyvä helposti maatuva kasvijäte (mm. kitkentäjäte) viedään avokompostiin kaupungin omalle varastoalueelle. Muu sellainen kasvijäte,

.....

jota ei voida hyödyntää puistoissa paikan päällä, kuten risut, oksat ja muut vastaavat kuljetetaan energialaitokselle poltettavaksi bioenergian tuotantoon. Kaupungin omaa kompostimultaa hyödynnetään puistojen istutusalueilla.

5.5. Torjunta-aineet

Puiston alueella ei juurikaan voida käyttää kemiallisia torjunta-aineita meren välittömän läheisyyden vuoksi.

Peltokorte on puiston sitkeimpiä ja tehokkaimmin leviäviä rikkakasveja, jonka hävittämistä on kokeiltu useilla keinoilla niin kemiallisesti kuin mekaanisestikin jo useana kasvukautena. Puistossa oli koekäytössä Heatweed-kuumavesilaite kiveysten rikkojen poistamiseen, mutta kuumavesikäsitteily ei ulotu juuristoalueelle, joka voi olla useiden metrien syvyydessä. Pääasialliset keinot ovatkin mekaanisia: käsin kitkentä, siimaus, niitto sekä erilaiset katteet istutusalueilla. Useiden

puiston alueiden on myös annettu kasvaa omaan tahtiinsa luonnontilaisiksi sellaisissa kohdissa, joissa tämä sopii alueen tyyliin ja varsinainen torjunta on näin jäänyt tarpeettomaksi kyseisillä paikoilla.

5.6. Kulkuneuvot

Puistossa on monenlaisia ulkoilureittejä erilaisille liikkujille ja liikkumisvälineille. Helppokulkuiset, kivetynyt käytävät mahdollistavat alueella liikkumisen pyörätuolillakin, kun taas toista ääripäätä edustavat kallioilla mutkittelevat maastoreitit.

Alueen laajuuden takia pyöräily on yksi varteenotettavimmista vaihtoehtoista puistossa liikkumiseen. Visitkotkahamina.fi -sivuston mukaan Kotkassa on käytössä kaupunkipyöriä, joita on mahdollisuus vuokrata puhelimeen ladattavan sovelluksen kautta.

6. MONIMUOTOISUUS JA LUONTOARVOT

6.1. Kasvillisuus, hyönteiset, vesistöt

Puisto avautuu kohti merta kolmella eri puolella, joten vesi on ympäristön vahva elementti. Puistoon on myös rakennettu vesiaiheita pumpaamalla merivettä lampeen, josta se valuu puroa pitkin takaisin mereen. Toinen maisemallisesti vahva elementti ovat kallioalueet. Kun kallion painaumiin varastoituu sadevettä, syntyy elinympäristöjä esimerkiksi hyönteisille.

Alueella on tavattu lähivuosina uhanalaisista perhoslajeista marunapeilikääriäinen (*Pelochrista infidana*) ja viirupikkumittari (*Eupithecia pernotata*) (Kaitila ja Parkko 2015). Ennen puiston perustamista alueella esiintyi edellisten lisäksi myös maitekääpiökoi (*Trifurcula subnitidella*) ja loistokaapuyökkönen (*Cucullia argentea*) (Faunatica Oy 2003). Tämän jälkeen alueen perhosia ei ole systemaattisesti kartoitettu.

Ketomaruna (*Artemisia campestris*) on näiden perhosten toukkavaiheen ravintokasvi, lukuun ottamatta maitekääpiökoita, joka elää keltamaitteella (*Lotus corniculatus*).

6.2. Kompensaatioistutukset

Katariinan Meripuiston ketojen on suunniteltu kompensoivan kantasataman alueen tuhoutuneita ketomarunaympäristöjä. Meripuistoon laadittiin Kotkan kantasataman BREEM-luontoarvostrategiaan liittyvä Katariinan Meripuiston hoito- ja käyttösuunnitelma (Kaitila ja Parkko 2015), jonka tarkoitus on muun muassa auttaa suojelemaan ja säilyttämään ketomarunaa kasvavia alueita.

Vasemmalla: Uhanalaisille pikkuperhoslajeille tärkeää ketomarunaa kasvaa Katariinan meripuistossa mm. rannan kiveyksien yläosassa.

Oikealla: Loistokaapuyökkönen ketomarunalla (Kuvat: Petri Parkko, Katariinan Meripuiston hoito- ja käyttösuunnitelma 2015)

6.3. Hulevedet, sadeveden hyödyntäminen

Hulevedet on johdettu autotiellä sadevesikaivoihin, muualla sadevesi imeytyy maaperään tai sitä on ohjattu sadevesiviemäreillä mereen, kalliolampeen, purojen uomiin sekä kosteikkoalueelle. Sadevesiä ei varsinaisesti kerätä mitenkään, vaan pintavesi kulkeutuu pääosin luonnollisia reittejä ja imeytyy maastoon kasvien käytettäväksi.

Puiston ainoassa varsinaisessa rakennuksessa, nykyisessä infokatoksessa, on viherkatto, mikä vähentää osaltaan hulevesien syntymistä. Viherkatto myös rikastuttaa maisemaa ja luo käyttäjätunnelmaa.

6.4. Istutusalueiden suunnittelu, periaatteet

Luonnon monimuotoisuus on otettu huomioon toteuttamalla erityyppisiä istutusalueita; rantakasveja purojen varrelle ja lampien rannalle, kun taas

kuivilla paahteisilla paikoilla, kuten linnakkeilla, kallioilla sekä hiekka-alueilla, on säilytetty luonnonvaraisia kasveja ja niittymäisiä ympäristöjä.

Toisaalta istutuksia on ryhmitelty teemoittain saman suvun kasveista; alppiruusuilla, päivänliljoilla sekä pensasruusuilla on omat alueensa. Salaiseksi puutarhaksi nimetyllä alueella on runsas valikoima perennoja. Salaisen puutarhan vieressä on istutettu *Malus*-suvun puita ryhmäksi.

Kaupungin puisto-osaston pitkäaikaiset yhteistyökumppanit kuten Mustilan arboretumin taimisto, Helsingin yliopiston kasvitieteellinen puutarha sekä monet muut puutarhat tarjoavat toisinaan uusia kasvilajeja suoraan kaupungin puisto-osastolle. Näille kasveille etsitään sopiva paikka jostakin Kotkan monista puistosta. Näin ollen sattumakin ohjaa puistojen kasvilajivalintaa. Tällä yhteistyöllä on merkitystä tutkijoille ja jalostajille, kun he saavat seurata kasvien menestymistä ja toisaalta taas puisto-osastolle, ja tavallisille kuntalaisille kun he saavat lähiympäristönsä virikkeiksi välillä hieman harvinaisempiakin lajeja.

6.5. Arvokkaiden luontokohteiden säilyttäminen

Ketomarunaa kasvaa puistossa pitkin rantaa kedoilla ja kivikoiden väleissä sekä lintutornin ja Fort Katariinan linnakkeiden ympäristössä osa-alueilla 1-5, 9 sekä 12-13 (kartta sivulla 14). Ketomaruna-alueiden niitto tehdään hyönteisten elinkierron mukaan. Kun eri alueet niitetään osittain ja eri aikaan, jokaiselle lajille jää elinympäristö, missä ne pystyvät selviytymään.

Katariinan Meripuiston koillislaidalla sijaitsee vuodesta 1964 saakka suojeltu tervaleppälehto. Lehto rajautuu puistoalueen ulkopuolelle, mutta houkuttelee kävijöitä. Lehdon läpi kulkee Ruotsinsalmen merilinnoituksen kohteita esittelevä Katariinan Polku, jonka varrella sijaitsee museoviraston valvomia muinaisjäännöksiä, kuten ruutikellarin perustukset ja tiilikasarmen kivijalka.

Tervaleppälehdolle ei ole laadittu varsinaista hoitosuunnitelmaa ja se on pitkälti luonnontilainen ympäristö. Muinaisjäännöksillä on kuitenkin kahden metrin suoja-alue, missä ei saa kaivaa tai peittää ilman Museoviraston lupaa. Suunnilleen samalla alueella on hyvä pitää puut, vesakot ja isompi kasvillisuus poissa, jotta ne eivät juurillaan vahingoittaisi suojeltuja rakenteita.

Tervaleppälehto on monen lintulajin elinympäristö ja niinpä se onkin suosittu lintujen bongauspaikka. Luontokuvaajat tulevat paikalle myös kesyjen oravien vuoksi.

7. KÄYTTÄJIEN OSALLISTAMINEN

Liikunnan ja luonnossa oleilun monet hyödyt ihmiselle tunnetaan yleisesti. Hyvä ja monipuolinen ympäristö muun muassa ehkäisee sairauksia, nopeuttaa tervehtymistä ja rohkaisee liikkumaan.

Mahdollisimman monenlaisten käyttäjäryhmien sekä kaiken tasoisten liikkujien ulkoilun ja harrasteiden mahdollistava Katariinan meripuisto ("kansanpuisto") onkin ympäri vuoden sekä kaupunkilaisten, että muualta tulleiden matkailijoiden aktiivisessa käytössä. Puistossa järjestettävät kaikille avoimet tapahtumat tarjoavat mahdollisuuden osallistua ja tehdä yhdessä muiden kanssa.

Valtaosa Kotkan kansallisen kaupunkipuiston avajaisissa järjestettyyn kyselyyn vastanneista nimesi lempipaikakseen joko Sapokan Vesipuiston tai Katariinan Meripuiston. Kotkalaiset arvostavatkin puistojaan ja ilmoittavat matalalla kynnyksellä niihin liittyvistä huomaamistaan epäkohdista sekä toiveistaan.

Kaupunki saa puistojen käyttäjiltä suoraa palautetta sekä puhelimitse että puistotoimen sähköpostilla, mutta Kotkan puistotoimella on myös omat organisaatio Facebook-sivut tiedottamista ja kaupunkilaispalautteen vastaanottamista varten.

Kuntalaisten toiveet ja aloitteet huomioidaan puistoja koskevia päätöksiä tehdessä ja Katariinan Meripuistossa toteutettuja, käyttäjiltä saatuja toiveita ovat muun muassa valaistun ulkoilureitin talvikunnossapito, mietiskelylabyrintti sekä aivan pienimmillekin lapsille sopivat keinut leikkialueella. Käyttäjät ovat myös olleet aktiivisesti mukana puistossa sijaitsevan skeittirampin suunnittelussa.

Vuonna 2022 Kotkassa aloitettiin puistokummitoiminta, jota on tarkoitus kehittää tulevana vuosina kotkalaisille sopivaan muotoon.

Ylhäällä: Muinaistulien yö (Kotka-seura)

Keskellä: Koiranäyttely (Kuva: Kennel MinxMind), Lasten luontokoulun talviseikkailu Katariinassa (Kimmo Seppälä/ Kymen Sanomat)

Alhaalla: Juhannusjuhlat

7.1. Tapahtumat ja tilat

Puistoa on mahdollista käyttää niin isoihin kuin pienempiinkin ulkoilmatapahtumiin. Kotkan kaupunki myöntää puistoalueelle käyttöluvat tapahtumia varten sekä yrityksille että yksityisille järjestäjille.

Katariinan Meripuistossa järjestetään ympäri vuoden erilaisia tapahtumia, kuten liikunta- ja harrastetapahtumia, yksityis- ja yritysjuhlia, koiranäyttelyitä, kaupunkitapahtumia sekä konsertteja, jotka palvelevat kattavasti eri käyttäjäryhmiä.

Säännöllisin väliajoin tapahtumia ja muuta toimintaa puistossa järjestävät tahot ovat mm. Kotkan seurakunta (juhannustapahtuma), Kotka-seura (esimerkiksi Muinaistulien yö elokuussa) sekä useista yhteistyökumppaneista, yhdistyksistä sekä toimijoista koostuva Kohtaamisia Kotkassa, jonka kotisivuilla tiedotetaan aktiivisesti tulevista tapahtumista. Korona-aikana tapahtumien järjestämistä on pyritty välttämään.

7.2. Opastetut luontopolut

Puiston rantoja ja historiallisia kohteita kiertää Katariinan polku – teemareitti, joka esittelee Ruotsinsalmen merilinnituksen kohteita ja se on toteutettu vuosina 1998-1999 yhteistyössä Museoviraston ja Kotkan kaupungin kanssa. Polun reittiä sekä opasteita on uusittu vuosina 2013-2016. Kaupungin matkailuoppaat toteuttavat myös opastettuja teemakierroksia Kotkan puistoihin; Katariinassa mm. tervaleppälehdon sekä vanhan Ruotsinsalmen linnoitusyhdyksunnan alueilla.

7.3. Urheilu- ja muut paikat

Katariinan meripuiston noin 20 hehtaarin alueelle mahtuu runsaasti urheilu- ja muita harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille kuntoilijoille. Eritasoisten ulkoilureittien lisäksi tarjolla on monipuolisesti kuntolaitteita, trampoliineja sekä kiipeilytelineitä ja leikkivälineitä.

Muita alueelta löytyviä liikunta- ja harrastemahdollisuuksia tarjoavat esimerkiksi skeittipuisto, skeittilaudalla tai polkupyörällä ajettava Pump track -rata, keskiaikaiseen esikuvaan perustuva mietiskely- ja meditaatiolabyrintti, rantalentopallokenttä sekä muihin pallopeleihin, auringonottoon tai leijanolennätykseen houkuttelevat isot nurmialueet.

Itäiselle Suomenlahdelle tyypillistä alkuperäistä luontoa edustava, vuonna 1964 rauhoitettu Katariinan tervaleppälehto tarjoaa elinympäristön erityisesti monelle lintulajille, jotka houkuttelevat paikalle luontoharrastajia kuten lintubongareita sekä luontovalokuvaajia.

*Vasemmallä: Katariinan polun reitit kartalla (Sanna Ihatsu)
Ylhäällä: Fort Katariinan linnakkeita (Kuvat: Anne Vilkki-Lanu ja Sanna Ihatsu) sekä Katariinan polun opaste*

8. MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ

8.1. Markkinointitavat ja kanavat

Kotka markkinoi puistojaan tehokkaasti monen kanavan kautta. Kaupungin nettisivuilla on kerrottu puistojen historiasta sekä teemoista lyhyin kuvauksin. Kotkan matkailuesitteessä on mainittu puistot ja puistoista on myös olemassa oma paperinen esite, joka uusitaan parin vuoden välein. Tällä hetkellä esitteiden kielet ovat suomi, englanti ja venäjä.

Puistotoimi ylläpitää myös omaa Facebook-sivua. Katariinan Meripuistolla ja Tervaleppälehdolla on omat sivunsa, jotka Facebook on luonut automaattisesti ilmeisesti käyttäjien kiinnostuksen ja hakujen perusteella. Näille sivuille puistokävijät postaavat kuviaan. Varsinkin Tervaleppälehdon Facebook-sivuilla on hienoja luontokuvaajien ottamia kuvia.

Puistoista on tehty laadukkaita videoesittelyitä eri tarkoituksiin, kuten viimeisimpänä video Kotkan kansallisesta kaupunkipuistosta Euroopan neuvoston maisemakilpailuun (Korppi Films). Näitä videoita voidaan varmaankin hyödyntää muissakin yhteyksissä Kotkaa esitellessä.

Entisestä kaupunginpuutarhuri Heikki Laaksosesta on tehty lukemattomia juttuja lehtiin, televisio- ja radio-ohjelmiin sekä nettiuutisiin. Nämä haastattelut tekevät puistoja tunnetuiksi joka puolella Suomea sekä maailmalla.

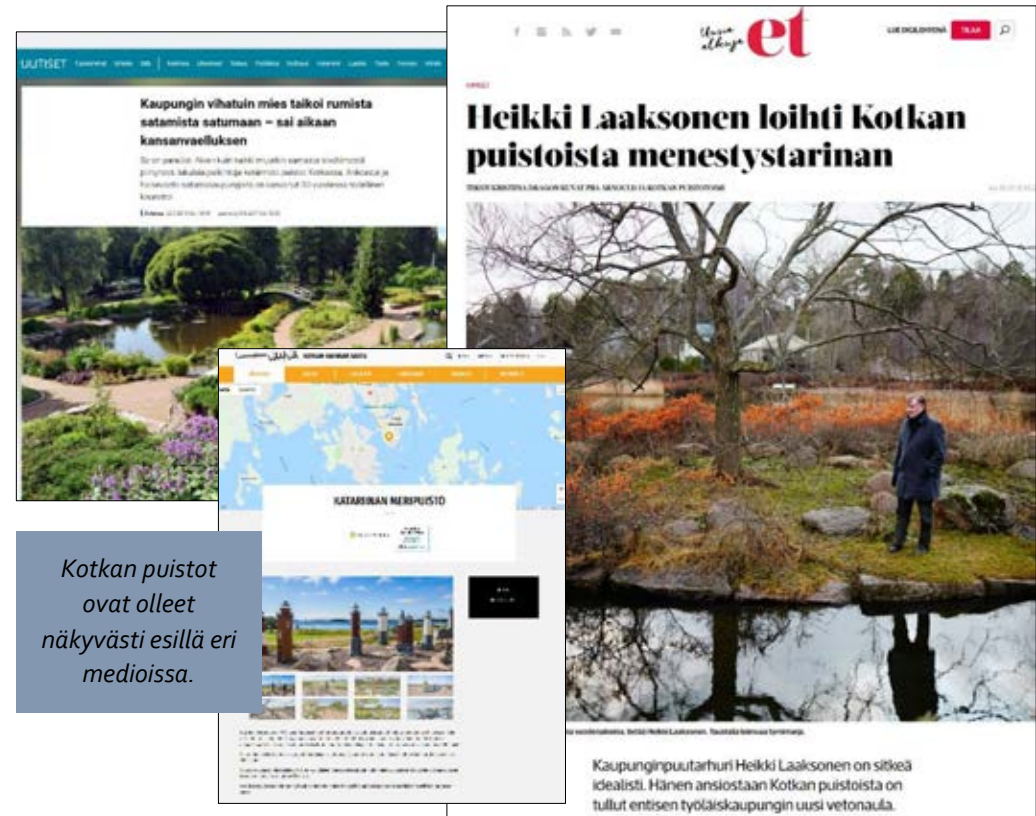
8.2. Markkinointisuunnitelma

Kotkan kaupunkistrategiaan kuuluu vahvasti *puistokaupunki* -teema tavoitteenaan ”Kotka on puistopääkaupunki”.

Kaupungin nettisivuilla kohdassa ”Asukkaalle / Ajankohtaista Kotkassa” jaetaan tietoa senhetkisistä tapahtumista, puistoihinkin liittyen. Myös paikallislehdet ovat kaupungin käytössä tiedotuskanavina.

Cursor Oy vastaa Kotkan-Haminan seudun kuntien (Kotka, Hamina, Pyhtää, Virolahti ja Miehikkälä) yritysneuvonnasta, aloittavien, seudulla toimivien ja seudulle sijoittuvien yritysten palveluista, seudun kehittämishankkeista sekä elinkeino- ja matkailumarkkinoinnista.

Kymenlaaksonyt.fi on tapahtumajärjestäjien ja tapahtumista kiinnostuneiden kohtaustapaikka. Sen kautta voi ilmoittaa sekä selaila koko Kymenlaakson alueen tapahtumia. Cursor Oy on yksi Kymenlaaksonyt.fi -sivuston ylläpitäjistä.

9. HALLINNOINTI

9.1. Hallinnointi ja organisaatio

Katariinan Meripuiston hallinnointi on Kotkan kaupungin puistotoimen vastuulla. Kaupungin organisaatiokaavio löytyy tämän raportin liitteenä.

9.2. Rahoitus

Kotkan kaupunki käytti puistoihin ja viheralueisiin budjettivaroja hyvin vaihtelevasti 1970-luvulla ja 80-luvun alussa, kunnes 80-luvun lopussa puistoja alettiin kehittää pikkuhiljaa. Parantamalla ensin näkyvimpiä kohteita saatiin kuntalaisilta ja päättäjiltä yhä enemmän tukea ja pikkuhiljaa puistotoimen resursseja lisättiin.

9.3. Tavoitteet

Kotkaa voi hyvällä syyllä kutsua puistopääkaupungiksi. Puistoilla tiedetään olevan merkittävä vaikutus kaupungin asukkaiden elinympäristöön ja hyvinvointiin. Tämä on huomioitu myös Kotka 2025 kaupunkistrategiassa: Tavoitteiksi osioon ”upean elinympäristön Kotka” on kirjattu elämyksellisten puistojen ylläpito ja kehittäminen, sekä Kotkan tekeminen tunnetuksi erityisesti puistopääkaupunkina. Onnistumisen mittareiksi on asetettu Katariinan meripuiston kävijälaskuri sekä nettinäkyvyys ja -hakujen määrä. Kotkan kaupungin puistotoimi on 2001 sertifioinut koko toimintansa ainoana julkisen sektorin viherorganisaationa Suomessa ja puistotoimen tavoitteena on luoda upeiden keskenään varsin erilaisten, helposti tavoitettavien viheralueiden ketju.

Tällä hetkellä Kotkan viheralueista yhteensä 170 hehtaaria on rakennettuja puistoja. Jo olemassa olevien rakennettujen puistojen korkean tason ylläpitäminen, kehittäminen sekä Kotkan kansallisen kaupunkipuiston täydentämissuunnitelmat tulevat asettamaan tulevaisuudessa omat haasteensa sekä puistojen ylläpidolle, että hallinnoinnille.

Green Flag Award -sertifikaatin uusiminen vuosittain vaatii tuomaripalautteen huomioimista ja toiminnan kehittämistä. Mahdollisimman paljon tietoa ”yksiin kansiin” kokoavan, sähköisen hallinnointijärjestelmän ottaminen käyttöön voisi olla osaltaan ratkaisu kasvavan ja kehittyvän kaupunkipuiston hallinnoimiseen mahdollisimman optimaalisesti.

Joissain kunnissa on otettu käyttöön paikkatieto- ja omaisuudenhallintajärjestelmiä puistoalueiden ylläpidon työkaluiksi. Niillä voidaan hallinnoida esimerkiksi kohteeseen liittyviä tietoja, varoja, toimenpiteitä, määräaikoja, lupia ja todistuksia ja näin auttaa kunnossapitotoimintaa.

Kaupunginpuutarhuri Heikki Laaksonen, joka on pitänyt pitkään puistotoimen lankoja käsissään, jäi eläkkeelle vuonna 2020. Pitkän uran Kotkassa luoneena hänellä on valtaisa tietomäärä, josta tekeillä oleva kirja Puistopääkaupunki Kotka julkaistiin keväällä 2023.

Kotkan puistot ovat tärkeä osa kaupungin imagoa ja sellaisina ne varmasti halutaan säilyttää tulevaisuudessakin. Tämä vaatii kaupungin päättäjiltä sitoutumista asiaan, puistotoimen työntekijöiltä perehtyneisyyttä työhönsä ja asukkailta vastuullista puistojen käyttämistä. Näihin aspekteihin voitaisiin saada apua Green Flag Award –sertifioinnin avulla.

LIITELUETTELO

Liite 1	KKKP Hoito- ja käyttösuunnitelma, Alue 1: Katariina ja Mansikkalahti (Luonnos 1.4.2015/SC; muokattu30.1.2019/TH, SYI)
Liite 2	Katariinanpuiston hoitotaulukko. Päivitetty 28.4.2016.
Liite 3	Organisaatiokaavio. Kotkan kaupunki, Tekniset palvelut. Päivitetty 2.4.2025.

KKKP Hoito- ja käyttösuunnitelma

Alue 1: Katariina ja Mansikkalahti

**Luonnos/1.4.2015/SC/muokattu 30.1.2019 (TH/
SYI) ja 2.4.2025 (TM)**

Kotkansaaren eteläisimmässä kärjessä sijaitseva Katariinan Meripuisto on yli 20 hehtaarin suuruinen ympäri vuoden käytössä oleva monipuolinen puisto- ja virkistysalue.

Meripuistossa on mahdollisuudet monenlaisiin aktiviteetteihin. Alueella on runsaasti leikki- ja liikuntavälineitä, jotka ovat vilkaassa käytössä. Välineiden valinnassa on pyritty ottamaan huomioon kaiken ikäiset käyttäjät.

Puistossa järjestettävät yleisötilaisuudet kuten rock-konsertit ja koiranäyttelyt asettavat omat vaatimuksensa kunnossapidolle. Toinen ääripää puiston käytön kannalta on ankkuriluodolla sijaitseva virallinen tuhkansirottelu paikka.

Katariinaniemellä sijaitsevat Ruotsinsalmen linnoituskaupungin rakenteet 1700-luvun lopulta tuovat alueelle aivan omat erityispiirteensä. Museovirasto on entisöinyt niemen korkeimmalla kohdalla merta

vartioivan Fort Katariinan ja rannan läheisyydessä sijaitsevan Patteri Katariinan. Fort Katariinan alalinnakkeen entisöinti on meneillään.

Katariinan meripuistosta jatkuu yhtenäinen, lähes kolmen kilometrin pituinen virkistysalue jatkuen Mansikkalahden kautta aina Sapokkaan saakka. Virkistysalueeseen liittyy suojeltu tervaleppälehto, jossa säilytetään harvinaista Kotkalle tyypillistä alkuperäistä luontoa.

Hoidon, käytön ja kehittämisen tavoitteet

Alueen hoito, kehittäminen, muutos- ja korjausrakentaminen tulee toteuttaa vaalien alueen maisemallisia ja historiallisia arvoja. Upeat silokalliot pidetään puhtaina liiasta kasvillisuudesta. Rannat pidetään avoimina. Esteettömät näkymät merelle, jopa Suursaareen asti, on säilytettävä. Meripuiston hoito-ohjeistossa on huomioitu alueella esiintyvät uhanalaiset / harvinaiset eläin- ja kasvilajit, joiden elinoloja pyritään ylläpitämään ja mahdollisesti lisäämään (J. Kaitila ja P. Parkko: Kotkan kantasataman BREEAM-luontoarvostrategiaan liittyvä Katariinan Meripuiston hoito- ja käyttösuunnitelma, 2015).

Meripuiston tulee kestää massatapahtumien aiheuttama rasitus. Yleensä tapahtumajärjestäjä vastaa alueen siisteydestä ja loppusiivouksesta. Parkkipaikalla on kesäkäytössä oleva vesikäyttöinen kontti-wc, jossa huomioitu myös esteettömyys. Palveluiden osalta kesällä 2021, lähelle skeittiä, rakennettiin uusi laitururi, jonne avattiin kesällä laiturissa palveleva laivakahvila. Kesäaikaan alueella toimii myös muun muassa jäätelökioskiyrittäjä ja talvella 2025 toimintansa aloitti talvikahvila, Roihu. Puiston käyttäjät ovat toivoneet, Katariinaan ympärivuotisia kahvilapalveluita.

Erityistoimia vaativat kohteet:

Katariinan Meripuisto

	Kosteikko: - johdetaan kosteikkoon vettä tarvittaessa, jotta riittävä kosteus säilyy - sateisina kesinä kosteikko laajenee liikaa, pidetään leikkaamalla kurissa
	Purol: - purol pidetään puhtaina - varmistetaan pumppujen toiminta ja virtaaman riittävyys
	Silokalliot: - kalliot pyritään pitämään puhtaina vitikoista - jätetään harvakseltaan mäntyjä, pensaita (pesäpaikat linnuille) - latvojen typistys
	Kaislikko: - kaislikko pidetään kurissa - reuna jätetään rajaltaan luonnollisen oloiseksi

	Tuija-aita: - säännöllinen leikkaus, kork. n. 1,5 m - leikkaukset roudan sulamisesta heinäkuun alkuun ja elokuussa - rikkakasvien poisto - katteen lisäys (hiekkä)
	Salainen puutarha: - rikkakasvien poisto
	Altaat: - vedenpitävyys - järviruoko poistetaan säännöllisesti - levän poisto
	Labyrintti: - nupukivetyksen kunnostus tarpeen mukaan - harjataan hiekat nupukivien päältä - kivituhkan lisäys käytäville tarvittaessa

	Majakat: - kiinnitysten vahvistus tarvittaessa - valaistuksen tarkastus
	Ankkuriluoto: - kivetysten kunto - turvallinen kulku tuhkansirottelupaikalle - edustalla olevien pitkien penkkien maalaus tarvittaessa - rikkakasvit poistetaan kiveyksiltä
	Leikki- ja liikuntapaikat: - jatkuva silmämääräinen tarkastus kunnossapitotehtävien ohessa - turvatarkastus vuosittain - pujot pois rinteeltä (allergisoivat)
	Linnoitusalueet: - pidetään kunnossa ja korjataan erillisen (Museovirasto: Katariinan polku - linnoituskohteet ja opasteet maisemanhoito- ja korjaussuunnitelma)

	Tervaleppälehto: - rauhoitettu alue - polkureitit pidetään avoimena
---	--

Mansikkalahti

	Mansikkalahti - uimaranta: - leikkivälineiden ja piknikpaikkojen ylläpito
	Mansikkalahti, koirien uimaranta: - pidetään kaislikko kurissa ja maisema avoinna, ei päästetä rehevöitymään - näkymä Varissaareen päin avoinna, leppien ym. raivausta parin vuoden välein - pitkospuiden kunto

TEKNISTEN PALVELUIDEN VASTUUALUE

TEKNINEN JOHTAJA

RAKENNUKSET
PALVELUYKSIKKÖ
Kaupunginarkkitehti

Rakennustensuunnittelu
Talorakentaminen ja
-kunnossapito

KIINTEISTÖHALLINNON
PALVELUYKSIKKÖ
Palvelupäällikkö

Puhtaus- ja ateriapalvelut
Kiinteistöpalvelut
Varastopalvelut

INFRAN PALVELUYKSIKKÖ
Infrapäällikkö

Infransuunnittelu
Infran rakennuttaminen
Infran ylläpito

PUISTOT JA LIIKUNTAPAIKAT
PALVELUYKSIKKÖ
Liikuntapäällikkö

Puistojen ylläpito ja
rakentaminen
Liikuntapaikkojen ylläpito

HALLINTO- JA
TALOUSPALVELUT
PALVELUYKSIKKÖ
Turvallisuuspäällikkö

